Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro právní záležitosti

2023/2080(INI)

14.7.2023

NÁVRH ZPRÁVY

o kontrole uplatňování práva Evropské unie v roce 2020, 2021 a 2022
(2023/2080(INI))

Výbor pro právní záležitosti

Zpravodajka: Catharina Rinzema

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....6

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o kontrole uplatňování práva Evropské unie v roce 2020, 2021 a 2022 (2023/2080(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), a zejména na články 2 a 3 této smlouvy,

– s ohledem na výroční zprávy Komise o kontrole uplatňování práva EU za rok 2020 ze dne 23. července 2021 (COM (2021)0432), za rok 2021 ze dne 15. července 2022 (COM (2022)0344) a za rok 2022 ze dne 14. července 2023 (COM (2023)0453),

– s ohledem na své usnesení ze dne 20. ledna 2021 o kontrole uplatňování práva Unie v letech 2017, 2018 a 2019[1],

– s ohledem na interinstitucionální dohodu mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů[2],

– s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

– s ohledem na dopisy Výboru pro ústavní záležitosti a Petičního výboru,

– s ohledem na zprávu Výboru pro právní záležitosti (A9-0000/2023),

A. vzhledem k tomu, že podle čl. 4 odst. 3 SEU a čl. 288 odst. 3 a čl. 291 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie nesou členské státy primární odpovědnost za správné a harmonizované provedení a uplatňování práva EU ve stanovených lhůtách; vzhledem k tomu, že evropské právní předpisy by měly být formulovány tak, aby usnadňovaly provedení do vnitrostátního práva;

B. vzhledem k tomu, že v letech 2020 až 2022 počet případů nesplnění povinnosti v otázkách jednotného trhu prudce poklesl, a to o 80 %; vzhledem k tomu, že bez dohledu a prosazování ze strany Komise by přeshraniční podnikání a volný pohyb osob, zboží, kapitálu a služeb v EU mohly být vážně narušeny;

C. vzhledem k tomu, že jako způsob řešení problému neplnění povinnosti preferuje Komise spíše dialog s vnitrostátními orgány než podávání žalob na členské státy u Soudního dvora EU (SDEU), což považuje za krajní opatření; vzhledem k tomu, že v roce 2016 se Komise rozhodla, že při řešení případů nesplnění povinnosti a stížností se bude přednostně zabývat nejzávažnějšími případy porušení práva EU, které mají značný dopad na zájmy občanů a podniků; vzhledem k tomu, že poprvé tento nový a cílenější přístup uplatňovala v roce 2017;

[1] Úř. věst. C 456, 10.11.2021, s. 56.

[2] Úř,. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

O kontrole a zajištění uplatňování práva EU

1. vítá zprávy Komise o kontrole uplatňování práva EU za roky 2020, 2021 a 2022; domnívá se, že tyto zprávy jsou klíčovými nástroji, které umožňují kontrolu správného provedení a uplatňování práva EU, a uznává, že díky nim mohou zákonodárci EU identifikovat potenciální problémy a hledat nápravu;

2. konstatuje, že za funkční období Komise Ursuly von der Leyenové celkový počet nových žalob ve věci nesplnění povinnosti předložených Komisí klesl z 903 případů v roce 2020 na 551 v roce 2022; zdůrazňuje, že celkový počet řízení o nesplnění povinnosti týkajících se jednotného trhu – s výjimkou uzavření případů – je znepokojivě nižší než ve funkčním období Barrosovy a Junckerovy Komise; chápe, že dialog mezi Komisí a členskými státy před zahájením soudního řízení je důležitý; domnívá se však, že bude-li se Komise spoléhat téměř výhradně na dialog a neformální diplomacii, může to vést buď k politickému handlování s členskými státy, nebo k uplatňování dvojích měřítek ze strany Komise; vyjadřuje proto politování nad tím, že se Komise zdráhá podávat žaloby proti členským státům u SDEU v případech, kdy je to na místě; vyzývá Komisi, aby podrobněji objasnila, jak určuje závažná porušení práva EU, která považuje za prioritní, a aby upřesnila svá kritéria výběru; doporučuje, aby Komise zkrátila fázi dialogu a nevyhýbala se soudním řízením;

3. bere na vědomí skutečnost, že Komise již nepoužívá systém EU Pilot jako svou výchozí platformu pro vedení dialogu s členskými státy o údajných porušeních práva EU, neboť celý postup tak narůstal o další byrokratický krok, který nepřinášel žádnou skutečnou přidanou hodnotu;

4. vítá skutečnost, že v roce 2020 byla zřízena pracovní skupina pro prosazování jednotného trhu (SMET), kterou tvoří příslušné vnitrostátní orgány a Komise; vyzývá k trvalé spolupráci této pracovní skupiny se stávajícím systémem SOLVIT; vítá současné snahy o určení způsobu, jak by skupina SMET mohla přispět k řešení případů nesprávného uplatňování práva EU, které SOLVIT nebyl schopen řešit; vítá probíhající podávání zpráv o strukturálních případech řešených v systému SOLVIT, které by skupina SMET mohla převzít jako své projekty;

O harmonizaci provádění práva EU

5. vyzývá Komisi a členské státy, aby společně a jednotně řešily problémy s překračováním norem vyžadovaných předpisy (tzv. „gold-plating“); konstatuje, že ačkoliv je třeba vyhnout se zbytečné administrativní zátěži a tuto zátěž je dokonce třeba snižovat s cílem zabránit roztříštěnosti jednotného trhu, v případech, kdy právní předpisy Unie stanovují pouze minimální normy, mohou členské státy přijímat ambicióznějších opatření; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby pro členské státy vypracovala konkrétní pokyny k předcházení zbytečnému „gold-platingu“ a vzor tzv. „testu gold-platingu“, kterým by se zejména posuzovala nezbytnost, přiměřenost a proveditelnost ambicióznějších vnitrostátních norem ve srovnání s příslušnými právními předpisy EU a vnitrostátními právními předpisy jiných členských států, jakož i potenciální dopady těchto norem na vnitrostátní podnikatelské prostředí; účelem tohoto posuzování by bylo zabránit znevýhodnění v hospodářské soutěži a zajistit pro podniky harmonizovaná pravidla;

6. domnívá se, že v zájmu omezení problémů spojených s „gold-platingem“ by Parlament, Rada a Komise měly klást důraz na přijímání takových právních předpisů EU, které byly vypracovány podle zásad právní jasnosti, transparentnosti a právní jistoty, aby byly snadno použitelné a měly konkrétní evropskou přidanou hodnotu; vyjadřuje politování nad tím, že při tvorbě právních předpisů EU dochází až příliš často k vágním kompromisům mezi návrhy tří hlavních orgánů a koneční uživatelé (občané, členské státy nebo podniky) se přitom ztrácí ze zřetele; zdůrazňuje, že právní předpisy Evropské unie musí jasně definovat práva a povinnosti subjektů, kterým jsou normy určeny, obzvláště orgánů EU a členských států;

7. je znepokojen tím, že nadnárodní dodavatelé využívají takzvaná „územní omezení dodávek“, což jsou omezení uložená dodavatelem, která brání maloobchodníkům, například supermarketům, v tom, aby si zajišťovali zboží z centrálního místa za hranicemi a distribuovali je v jiných členských státech[3]; varuje, že v důsledku toho platí spotřebitelé v EU za stejné zboží každodenní spotřeby více než spotřebitelé v sousední zemi;

8. se znepokojením konstatuje, že mezi lety 2018 a 2019 se průměrná doba potřebná k provedení směrnic ve vnitrostátním právu členských států EU prodloužila o tři měsíce;

°

° °

9. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Výboru regionů, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru i parlamentům členských států.

[3] Vysvětlení Komise: „Významní výrobci značkového zboží nemusí mít pravděpodobně žádný přímý zájem na snížení cen a budou sjednávat smlouvy na vnitrostátní úrovni tak, aby cenové rozdíly zachovali. Obchodníci v maloobchodu v malých členských státech tvrdí, že když se snaží o opatřování dodávek od zahraničních velkoobchodníků nebo dokonce přímo od dodavatelů na konkurenceschopnějších a cenově přitažlivějších sousedních trzích, bývají přesměrováni na pobočku příslušnou pro uvedený konkrétní geografický trh nebo na své vnitrostátní velkoobchodníky, kteří mají regionální smlouvy s dodavateli. Taková omezení umožňují štěpení trhu a mohou vést ke značně rozdílným velkoobchodním cenám mezi jednotlivými zeměmi.“, zelená kniha Komise ze dne 31. ledna 2013 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v Evropě v dodavatelském řetězci v oblasti potravinového a nepotravinového zboží (COM(2013) 0037).

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Komise každoročně zveřejňuje zprávu o kontrole uplatňování práva EU v předchozím roce. Zpráva zkoumá klíčové aspekty uplatňování práva EU členskými státy a kroky, kterými se Komise snaží uplatňování práva v dalším roce prosazovat. Zpráva líčí nejdůležitější šetření Komise a řízení o nesplnění povinnosti, která patří k politickým prioritám Komise, a uvádí případy nesplnění povinnosti, procesy v rámci systému EU Pilot a stížnosti podle jednotlivých politických oblastí a členských států.